

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
 danjih ob **torih, četrkih**
 in **sobotah**. Zjutranje izdaje iz-
 haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
 uri večer. — Obojno izdaje stane:
 za jeden mesec . f. — 30, taven Avstrije f. 1.40
 za tri mesece . . . 2.60
 za pol leta . . . 5.—
 za vsa leta . . . 10.—
 Na naročbe brez priložne naročnine se
 ne jemlje ozir.
 Posamične številke se dobivajo v pro-
 dajnicah tobaka v Trstu po 2 nč.,
 v Gorici po 3 nč., Sobotno večerno
 izdaje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za
 naslove z debilimi črkami se plačuje
 prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
 Poslana osmrtnica in javnozahvale, do-
 mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
 ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
 biti frankovano, ker nefrankovana se ne
 sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
 jema **upraviteljsko** ulica Molino pis-
 colo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije
 so prosto poštno.

„V edinosti je moč!“

Poročilo

poslanca Spinčića v seji poslanske sbo-
 rnice dne 22. oktobra 1894.

(Dalje in konec.)

On sam, ali pa drugi, s katerimi je bil
 v tesni dotiki, skušal je hrvatske volilne
 moče, kojim je bilo oddati svoj glas dne 30.
 oktobra 1891. povodom volitve državnega po-
 slanca, podkupiti s primerno visokimi sneki,
 do 200 glđ. za slučaj, da ne pridejo k volitvi
 in ne oddajo svojega glasu — mogel bi tudi
 navesti imena onih, katere so hoteli podku-
 piti, in tudi priče za to.

Dočim je Moskovica pred volitvijo grozil
 hrvatsko mislečim ljudem in nastopal slasti
 s žuganjem, da poruši župana; dočim je, ka-
 kor rečeno, skušal podkupiti volilne moče,
 da ne bi šli v Koper na dan volitve, češ, da
 sicer ne dobe od c. k. vlade nikake podpore
 (v Slunu n. pr. za vodnjak); dočim je pred
 volitvijo potoval po okraju, govoril proti hr-
 vatski stranki, se predstavljaj ljudem kot
 prijatelj namestnika ter jim obljuboval vse
 dobro od c. k. vlade, ako bodo sledili nje-
 govemu nasvetu, izražal se je po volitvi v
 novembru 1891. na svojih potovanjih tako,
 da bolnikom ne treba duhovnikov, da ne
 treba ničesar verjeti duhovnikom — skoro
 iste besede, koje je izgovoril istodobno
 neka visokostojna oseba v „rumeni hiši“ tr-
 žaški do deputacije iz Pomjane —, da nikar
 naj ne volijo več župana Flego kot takega,
 da so se ugonobili s tem, da so volili dra.
 Laginjo (Čujte! čujte!), ker jih boče vlada
 valed tega zatirala po pravici ter jim ne do-
 voli nikake podpore. Pri tem se je vedno
 predstavljaj kot dobrega prijatelja namestni-
 kovega.

Valio vsej nezakonitosti imenovanja dra.
 Leva Moskovica občinskim zdravnikom, valio
 vsej nesposobnosti njegovi za oskrbovanje mesta
 zdravnik v zdravstvenem okrožju Buzet-Roč,
 valio vsemu omenjenemu ščuvanju proti du-
 hovnikom, proti županu, proti izvolitvi dra.
 Laginje, in sploh proti hrvatski stranki, kar
 se je vse prijavilo oblastim, izjavilo je c. k.
 ministerstvo, da v tej zadevi ne more ničesar
 odločiti (naredba z dne 20. marca 1892., ka-
 tero je c. k. okrajno glavarstvo prijavilo ob-
 čini še le dne 19. oktobra 1892.);

je c. k. okrajno glavarstvo v Koprju valed
 dotičnih naredeb c. k. namestništva pozvalo ob-
 čino, da izplača dra. Levu Moskovicu prihodke
 za 13 mesecev, od začetka oktobra 1891. do
 konca oktobra 1892. (dekret z dne 19. oktobra
 1892.); je ponovilo ta poziv zagroživši, da
 se bodo sicer posilno isterjale doklade (de-
 kret z dne 20. marca 1893. in z dne 4. maja
 1893.), potem, ko se je občina branila proti
 temu pravnim potom; in je slednjič namest-
 ništvo samo izplačalo dra. Leva Moskovica
 za 13 mesecev z zneskom 1040 glđ., kojega
 je prejelo od deželnege odbora istrskega kot
 predplačilo ter je naložilo v poplačanje tega
 zneska prišlo doklado 8 odstotkov na iz-

ravne davke občine Buzetske, (Naredba c. k.
 namestništva z dne 10. junija 1893. št. 9687.)

Vsi utoki proti temu se strani občine
 ostali so brezuspešni, da, nekateri med istimi,
 kakor oni z dne 6. maja 1893., se niso se
 strani c. k. namestništva niti predložili c. k.
 ministerstvu za notranje stvari. Občina mora
 plačati in molčati. Pravica in zakon se mo-
 rata ukloniti pred silo. (Čujte!)

Temu spisu bi mogel pridodati marsikako
 razmišljanje, zlasti kako deželni odbor
 istrski krši jasna zakonska določila, kar je
 celo posebno v juliju t. l. pripoznalo c. k.
 upravno sodišče, in istotako tudi državno so-
 dišče, in da deželni glavar, kakor bi bila
 njegova dolžnost po §. 42. deželnege reda,
 ne zaustavlja nezakonitih sklepov deželnege
 odbora in ne predlaga istih Njegovemu Vo-
 ličanstvu v odločenje, ter kako nezakonito
 postopajo c. k. oblasti na Primorskem in
 kako Hrvatsje tudi pri višjih oblastih ne mo-
 rejo dobiti svojih pravic.

Jaz ne storim tega in naglašam samo,
 da oblasti ne le ne podpirajo hrvatskih občin
 v njih prizadevanju po zboljšanju odnošajev,
 ampak da zavirajo isto v tem prizadevanju,
 da jih s pisarjenjem silijo zgubljati čas ter
 da provzročajo veliko razburjenje in ogorčenje
 med prebivalstvom.

Hrvatski in slovenski poslanci deželnege
 zbora istrskega so interpelovali v tej zadevi,
 toda niso dobili nikakega odgovora.

Člani veleslavnega peticijskega odeska
 so razkačeni o takem postopanju c. k. na-
 mestništva v slučaju Moskovicevem ter ozna-
 čujejo isto naravnost kot nasilstvo, koje za-
 hitava nemudoma odpomočka v varstvo pra-
 vice in zakona.

To se more zgoditi le tako:

da se naredba c. k. namestništva v Trstu
 z dne 22. septembra 1891. št. 15.635 (ime-
 novanje Moskovicevo) razveljavi, ker je ne-
 zakonita

in da se valed tega razveljavijo tudi de-
 kreti c. k. okrajnega glavarstva Koperskega
 z dne 19. oktobra 1892., 20. marca in 4. maja
 1893., kakor tudi naredba namestništva z dne
 10. junija 1893. št. 9687;

da se zneski, isterjani potom dotične
 prišilne doklade, povrnejo občini Buzetski v
 uporabo za mnoge nje potrebščine, da znesek
 1040 glđ., izplačan Moskovicu kot plača ob-
 činskega zdravnika v Buzetu, pade na ramena
 tistega, ki je provzročil to nepostavno ime-
 novanje;

in slednjič, da se Moskovicu izplačajo
 takó se strani države, kolikor se strani ob-
 čine njega iskazane in v zakonu utemeljene
 pristojbine za izredne komisije ter da se po-
 izveduje o trditvi glede nesposobnosti istega
 in da se ukrene potem potrebno in pravično
 v zmislu vpeha teh izpovedeb.

Razsodnosti in previdnosti visokega c. k.
 ministerstva bodi pa prepuščeno, kaj mu je
 storiti proti tistim organom, ki so tako po-

nine, izvedela sta po prijateljih o nesreči
 takoj, ko sta dospela v r—sko vasico. Pu-
 stila sta „balinčič“, pustila tudi zabavo ter
 se posvetovala o tem, kako bi bilo možno
 navalice sklepu šolskega leta udeležiti se po-
 greba, da izkažeta s tem dragemu tovarišu
 zadnjo čast.

Lani je pograbila smrt Nanosiča, letos
 Rudolfa. Smrt, ti si kruta!

Dan Rudolfovega pogreba je bil tudi
 pravi „Dolenčev dan“, a razmeroma le malo
 je bilo nekdanjih znancev med mnogobroj-
 nimi udeleženci izmed učiteljskega pri pogrebu.
 Grm, Slavo in Bradorus so zastopali nekda-
 nje sotrpine.

Jasno nebo, vroče poletno solnce je
 ogrevalo zemljo v popolni avozi moči, kakor

stopali v slučaju Moskovice in kakó ukreniti,
 da se ne zgodi več kaj takega v bodočnosti.

Meni ne preostaja drugega, nego da pri-
 poročim najtopleje, da se vnaprej predlog
 peticijskega odeska.

Isti se glasi (čita):

„Ta peticija se odstopa visokemu c. k.
 ministerstvu za notranje stvari s pozivom,
 da preišče strogo vso to zadevo in ukrene
 potrebno, da zadobita pravica in zakon vse-
 stransko zadovoljenje“.

Politiške vesti.

Koalicija v zadregah. Bližamo se menda
 začetku — konca. Gori smo sicer zapisali
 „Koalicija v zadregah“, s čemer pa nismo
 hoteli reči, da je ta čudni stvar naših parla-
 mentarnih odnošajev še le sedaj začel v za-
 drege. O ne: koalicija se je porodila iz za-
 drege, in vse nje kratko življenje jo spremlja
 zadrega. Naglasiti pa smo hoteli, da se
 bliža trenutek, ko ta svesa tudi navzgor ne
 boče mogla več prikrivati svoje nesposobno-
 sti za rešenje onega, v kar se je zavezala
 častno besedo in s čemer je tudi opravičevala
 svoj postanek. To ono je volilna re-
 forma. Z Dunaja prihajajo namreč vesti,
 da so na najvišjem mestu jako no-
 voljni, ker se vprašanje volilne
 preobnove ne gane z mesta ter je
 knez Windischgrätz — obvestil se o miš-
 ljenju v onih najvišjih krogih — zažugal
 koalirani gospodi, da boče vlada prisiljena
 — ako se to preče vprašanje ne reši do
 Božića — smatrati svojo nalogo kot dovršeno
 in izvesti, iz tega spoznanja potrebne po-
 sledice, ali kakor bi rekli v pošteni slovenščini
 — od sto piti! In tako utegnemo doživeti,
 da se med, kojega so zavihtele sedanje koa-
 lirane stranke nad glavo grofa Taaffe-a,
 obrne proti njim samim. Stvari sicer še niso
 dozorele, vendar pa kažejo razna znamenja,
 da se bližamo začetku — koncu!

O dogodkih v Rusiji. Predvčeranjem
 so prenesli truplo pokojnega carja iz palače
 v Livadiji v cerkev. Ob 7. uri sivečer dvignili
 so zlato rakev in ko so nastopili žalostno
 pot, legla je bila še tema na park in palačo.
 Pred cerkvijo je pričakovalo spreved do 50
 svečnikov. Kakor rečeno, rakev je bila vna
 iz zlata in srebra, na rakvi je bila pritjena
 carska krona in državni meč. Takoj za ra-
 kivo so stopali car, carica-vdova, veliki knezi
 in velike kneginje. Po stopnicah v cerkev
 so nesli rakev car in veliki knezi. V cerkvi
 so položili rakev na oder, preprežen s bar-
 žunom, nad katerim so sestavljale streho 4
 palme. V cerkvi so odzveli pokrov, da je
 bilo videti truplo carjevo. Po dovršenem bla-
 goslovljenju zaprli so zopet rakev, in člani
 carske obitelji ostavili so cerkev, vračajoči
 se ob svitu bakelj zopet v palačo. V cerkvi
 so ostali generalje in dvorni dostojanstveniki
 kot častna straža pri trupu carjevom. — Iz
 Odese so odpule v Jaito tri ladije z vojaki,
 kateri se udeležijo tužnih slavnosti.

bi hotelo pokazati, da so zginile temne lise
 iz Rudolfovega življenja ter da se je nad
 njim zjasnilo nebo v lep, breskončen in bres-
 končno jasen dan. Smrt ga je rešila teme
 britkosti in težav.

Zgrnila se je zemlja nad Rudolfom in
 na vršček skromne gomile so postavile pri-
 jateljske roke dne 25. oktobra 1894. križ od
 domačega kamena, domačega mojstra lično
 delo.

To kričansko znamenje oznanjaj njegovi
 duši večni mir; spričaj ljudstvu o njegovem
 vestrajnem, neumornem delu; svedoči prija-
 teljem in sovražnikom, da živi v slovenskem
 učitelstvu čut prave vere; govori, da je križ
 nam vsem trofej zmage, zmage nad težavami
 in britkostmi, zmage nad svetom. In pisano

Ker so lažnivi židovski listi vedeli
 mnogo poročati o sporih med pokojnim car-
 jem in cesarjevičem (sedanjim carjem) je za-
 nimivo čitati, kar piše neki nemški list:
 „Veliki knez prestolonaslednik je bil naj-
 nežnejši sin. Do svojega očeta je gojil iskreno
 sočutje. Vsako noč je prišel ob 1. uri po-
 polnodi povprašat, kako je carju. Istotako ljubi
 prisrčno svojo mater. On ne stori ničesar,
 da ne bi popred njo prašal za svet.“

V Parizu namerujejo prirediti na dan
 pogreba večjo žalostinsko demonstracijo. Istega
 dne ostanejo zaprta vsa gledališča, mnogo
 kupčijskih hiš in bank. Ruskemu poslanstvu
 v Parizu prihaja na tisoče in tisoče sožalnih
 brzojav in adres, namenjenih carju in ca-
 rici vdovi.

Vojaska med Japonsko in Kitajem.

Kitajci so menda že obupali, kajti angleškemu
 listu „Times“ javljajo iz Tienstina, da je princ
 Kung prijavil zastopnikom ptujih vlasti, da
 se Kitajska ne more več upirati Japonski.
 Princ prosi, da bi posredovale druge vlasti,
 izjavljajoč, da se Kitajska odpoveduje nad-
 vladi nad Korejo in hoče plačati vojno od-
 škodnino.

Različne vesti.

Zasluzeno priznanje. Danes dopoldne
 izročila je posebna deputacija gosp. dr. Gu-
 stavu Gregorinu mali spominek v zna-
 menje hvalečnosti Tržaških Slovanov na nje-
 govem požrtvovalnem trudu na narodnem
 polju sploh in posebej še za slovanske šole
 v Trstu. To darilo je lepa, zlata remontoir-
 žepna ura s ploteno, široko, a kratko zlato
 verižico. Na verižici visi mala zlata plošča,
 na kateri je napisano na jedni strani:
 „Prvoboritelju za slovanske šole
 v Trstu dru. Gustavu Gregorinu“
 in na drugi strani: „Tržaški Slovani
 1894.“

Voditelj deputacije, g. Maks o Cotič,
 izrekel je v imenu prosilcev za slovansko
 šolo v Trstu globoko in iskreno hvalečnost
 istih na požrtvovalnem, trudoljubnem delova-
 nju gospoda doktorja, katerega delovanja vrhu-
 nec je obče znani obsežni, izborni in temeljiti
 rekurz. Govornik je naprosil gosp. doktorja,
 da si vai tržaški Slovani osvedočeni, da
 nikdar ne bi iskali odškodnine za svoje trudo-
 ljubivo delovanje, naj vendar blagovoljno
 vnaprej darilec kot malo znamenje neome-
 jenega spoštovanja in globoke hvalečnosti
 tržaških Slovanov in proseč, da bi gospod
 doktor tudi v bodočnosti s bistrim svojim
 umom podpiral težnje tržaških Slovanov.

Gosp. dr. Gregorin se je ginjenega arca
 zahvalil deputaciji, naglašajoč, da ga to da-
 rilo popolnoma iznenadja in da so tržaški
 Slovani storili mnogo preveč, ko so nagra-
 diti s tem darilom skromno njegovo delo.
 Zagotovil je, da stavi vse svoje sile na raz-
 polago narodu, dokler si tržaški Slovani ne
 priborijo v Trstu vseh svojih pravic.

evetke, ki porasto okrog spominka in pora-
 sto Rudolfovega groba, naj porasto tudi vse one
 spomine, katerim ni mesta v prijateljskem
 arcu, in vsakemu, ki bi hotel pod tem evet-
 jem iskati kaj drugega, kot kati prijateljstva
 in pobratimstva, zakličejo naj resno in glasno:
 „Stoj, naprej ne smeš, če prepletajo tvoje
 srce še žilice sočutja in krščanske odpustlji-
 vosti. Stoj! Človek je bil!“

Nisem mogel položiti venca na grob,
 nisem ga utegnil posuti s cvetjami; za to
 sem položil nanj samo te tri liste, skromen
 spomin dragemu pobratimu. —

O Vseh Svetih leta 1894.

PODLISTEK.

Trije listi.

(Na grob t Rud. Dolenca, položil Dobravec.)

(Konec.)

Is reke Vipave so po dolgem iskanju
 potegnili truplo moža, ki je le nekaj ur prej
 veselo stopal poleg svoje družice proti domu.
 Kdo ve, če je ni sedaj, kakor dovji golob v
 pivškem gaju, vabil k sebi, klical, da se v
 duhu združi z njim, a zaman! Ljudstvo vre
 skupaj, vsi popuščajo delo ter hité na mesto
 nesreče ter stopajo zamišljeno za nosilci, ki
 so zadeli na rame Rudolfovo truplo ter je
 prenesli v šolsko poslopje. Bil je strašen
 udarec.

Bradorus in Slavo, dasi daleč od Pla-

Lastnik politično društvo „Edinost“ — Izdavatelj in odgovorni urednik: Julij Mikota. — Tiska Tiskarna Dolenc v Tretu.